

Punkalaitumen kunnan strategiset linjaukset 2020

Kasvamisen kunta, yhteistyötä ihmisläheisellä otteella

Kädessäsi on Punkalaitumen kunnan tiivistetyt strategiset linjaukset 2020. Strategia on linjaus kunnan lähitulevaisuudesta kuntarakennemuutoksen edellä, ja strategian taustalla vaikuttaa olennaisesti Punkalaitumen strategia 2015, jota nyt terävöitetään ja tarkennetaan.

Kuntalain 13 § mukaan kunnanvaltuusto päättää kunnan tai kuntakonsernin toiminnan ja talouden keskeisistä tavoitteista sekä konserniohjauksen periaatteista. Punkalaitumen strategiset linjaukset on laadittu kunnan luottamusjohdon syötteistä siten, että kunnan henkilöstö on tutustunut ja antanut lausuntonsa luottamusjohdon linjauksiin helmikuussa 2013 osana henkilöstölähtöisen toimintamallin kehittämistä kunnassa.

STRATEGISET KYSYMYKSET

Punkalaitumen kunta onnistuu pitkän tähtäimen suunnittelussa ja toiminnassaan, mikäli kunta onnistuu oikeilla valinnoilla vastaamaan kysymyksiin kunnan itsenäisyydestä, laadukkaiden peruspalveluiden turvaamisesta, onnistuneesta kunta- ja kuntayhtymäyhteistyöstä sekä vanhusväestön, lasten ja nuorten elämänlaadun turvaamisesta. Elinkeinoelämän toimintaedellytysten parantamisessa kunnan tulee entistä paremmin hyödyntää omia tunnistettuja vahvuuksiaan.

Suunnittelutyössään Punkalaidun hyödyntää kuntien laatujohtamisen ja elämänhallinta-hankkeen kautta saatua tietopääomaa kunnan, seutukunnan ja maakuntien tilanteesta. Lisäksi Punkalaidun pyrkii ennakoivasti tunnistamaan valtiovallan kuntaohjaukseen koskevat muutokset, jotka vaativat kuntia aiempaan keskittyneempään ja suuria väestöpohjia sisältävään palveluiden tuotannon järjestämiseen. Punkalaitumen kunnassa on lähtökohtaisesti ohut, joustava ja tehokas kuntaorganisaatio, ja palveluiden järjestäminen nojaa toimivaan kuntayhteistyöhön.

Strategisten lähtötietojen mukaan Punkalaitumen kunnan talous on terveellä pohjalla. Kunnan lainanhoitokate on 1,6 (ka FIN 1,5) omavaraisuusaste 75 % (ka FIN 64,2 %) ja lainakanta 901 euroa/asukas (ka FIN 2037). Työpaikkojen omavaraisuusaste on 92 prosenttia (1102 / 1204) ja työttömyysaste keskimääräistä alhaisempi 8,7 % (ka FIN 10,3 %). Kunnan haasteita ovat väestön ikärakenne, 65 vuotta täyttäneiden osuus väestöstä on 28,6 % (ka FIN 18,1 %) ja keskimääräistä korkeampi huoltosuhde 1,73 (ka FIN 1,31). Väestökehityksen osalta kunta on kärsinyt muuttotappiosta viime vuosien ajan, ja viime vuonna väestön muutos oli -1,4 %, mikä tarkoittaa reilun 40 hengen muuttotappiota. Punkalaitumella on tunnistettuja investointitarpeita, joiden kustannustehokas toteuttaminen on hyvin tärkeää kunnan tulevaisuuden kannalta.

Sosiaalisten lähtötietojen mukaan Punkalaitumella on tarve jatkossakin ylläpitää laadukkaita vanhuspalveluita, mutta erityisesti nuorten aseman ja elämänlaadun vahvistaminen on olennainen lähitulevaisuuden painopiste.

SUHDE MUUTOKSEEN

Kuntarakennemuutoksen edetessä Punkalaidun määrittää ja välittää ympärilleen kirkkaan viestin omasta tulevaisuudestaan ja tahtotilastaan. Tämä tarkoittaa sitä, että kunta turvaa itsenäisyytensä voimassaolevan lainsäädännön puitteissa mahdollisimman pitkään lain linjaamien reunaehtojen mukaisesti. Lisäksi kunta

turvaa hyvän taloudenpidon edellytykset ja kuntalaisten palvelut omaehtoisesti onnistuneen yhteistyön avulla.

Kunnan tarjoamat ja hankkimat laadukkaat peruspalvelut ovat kunnan toiminnan selkeä ydin. Lähivuosina palveluiden tuotanto ja hankinta perustuu hyviin naapurisuhteisiin ja onnistuneeseen kunta- ja kuntayhtymäyhteistyöhön. Palveluiden säilyttämistä omassa kuntakeskuksessa korostetaan tulevaisuudessa, ja lisäksi tarkastellaan aktiivisesti tulevaisuuden sähköisten palveluiden kehittämisen mahdollisuuksia sekä ns. yhteispalvelupisteiden asemaa tulevaisuuden asiakaspalvelun osalta.

Kunnan laajaa hyväksyntää saavat strategiset painopisteet ovat yhteistyö ja ihmisläheisyys. Luonto, vahva alkutuotanto, yrittäjäyys ja maahanmuutto-osaaminen tunnustetaan Punkalaitumen kunnan voimavaroiksi. Asema arvostettuna asuinkuntana nähdään mahdollisuutena.

ARVOT

Punkalaitumen kunnassa arvostetaan ihmisläheisyyttä, yhteistyökykyä, rehellisyyttä, palveluallttiutta. Luonto on kunnan tunnistettu voimavara.

VISIO

Punkalaidun tavoittelee asemaa arvostettuna asuinkuntana, joka koetaan turvasatamaksi kaikenikäisille. Tulevaisuuden tieto- ja etätyökunnassa mikään ei ole mahdotonta, koska fyysisen etäisyyden vaikutus vähenee tulevaisuudessa. Punkalaidun tarjoaa mielenkiintoisia uusia mahdollisuuksia.

TOIMINTA-AJATUS

Punkalaitumen kunnan toiminta-ajatuksena on jatkuvasti kehittää asiakaslähtöistä ja helposti lähestyttävää kuntaorganisaatiota. Kuntaorganisaatio on palvelualltis, vastuullinen ja taloudellinen. Kunta on olemassa kuntalaisten parhaaksi.

VERKOSTOKUMPPANIT

Punkalaitumen yhteistyö perustuu hyvin tunnistettuun, kohdennettuun ja toimivaan yhteistyöhön naapurikuntien, maakuntien, kuntayhtymien ja järjestöjen kanssa. Verkoston kautta luomme pohjan kokonaisvaltaisen elämänhallinnan arvioinnille ja tilannekuvalle, ja tarjoamme mahdollisuuden parempien palveluiden ja kunnan jatkuvaan ja nopeaan kehittämiseen.

Punkalaitumen uudessa kuntaorganisaatiossa noin 85 prosenttia hallintotoimen menoista on ostopalveluja. Verkostotyössä ja kuntayhteistyössä palveluiden järjestäjän vastuulla oleva ostamisen osaaminen ja oikea toimintojen sekä hankintojen resursointi on hyvin merkittävä osa kunnan talouden ja toimintojen kokonaisuutta. Punkalaitumen laadukkaiden lähipalveluiden turvaaminen perustuu yhä kasvavassa määrin ostopalveluiden hallintaan.

Sosiaali- ja terveyshuollon yhteistoiminta-alue Sotesi on Punkalaitumen kunnan lakisääteisten tehtävien osalta keskeisin yhteistyökumppani. Punkalaidun pyrkii aktiivisesti tunnistamaan ne yhteistyömallin kehittämiskohteet, joihin vaikuttamalla parannetaan kuntalaisille tarjottavia lähipalveluita. Myös kustannusseurantaa sekä taloudellisuutta arvioidaan säännöllisesti. Sosiaali- ja terveydenhuoltoon liittyvän

yhteistyömallin osana sekä maahanmuutto-osaaminen ja olemassa olevat vanhustenhuollon rakenteet vaativat säännöllistä erityistarkastelua.

ELINKEINOELÄMÄN VAHVUUDET JA YDINOSAAMISET

Punkalaitumen vahvuuksia ja ydinosaamisia ovat maaseutuosaaminen sekä monipuolinen ja yhteistyökykyinen yrittäjien ja PK-yritysten verkosto. Punkalaidun ei ole yhden tehtaan varjossa. Alkutuotannon merkitys on ja kasvava maaseutuyrittäminen on ratkaiseva tekijä kunnan elinkeinoelämän kehittämisessä. Alkutuotannon nouseva voima, puhdas ympäristö, lähiruoka, luomu sekä metsästys ja luontomatkailu ovat kunnan vahvuuksia, joita tulee hyödyntää nykyistä voimakkaammin. Maan- ja metsänomistajien roolia ja laajaa 3-sektorin yhteistyötä (MLL, KUNTO, 4H, eläkejärjestö, metsästysseurat) tulee vahvistaa kuntalaisten hyvinvoinnin eteen tehtävässä työssä kannustavalla osallistamisella. Seurakunnan kanssa tehtävä yhteistyö tukee kuntalaisten kokonaisvaltaista hyvinvointia. Seudullinen elinkeinoyhteistyö (SASYP) ja oma yrittäjäyhdistys nähdään mahdollisuuksina, joiden täysimääräinen hyödyntäminen vaatii osaavaa asiakkuutta. Yli-Kirran kotiseutumuseo, kunnan majoitus- ja matkailuyrittäminen, ovat vahvuuksia, joita tulee terävöittää ja profiloida aiempaa voimakkaammin.

Maaseutu- ja matkailuyrittämisen tuotteistamisen merkitys on tärkeää kunnan elinkeinoelämästä annetulle mielikuvalle. Kunta pyrkii elinkeinopolitiikallaan luomaan vahvan tuen yrittämiselle siten, että yrityksille tarjottava kokonaisvaltainen tuki mahdollistaa tuotantotekijöitään suuremman kasvualustan. Kunnan luottamus- ja virkamiesjohto panostaa kunnan elinkeinoelämän edistämiseen ja kunnan vahvuuksien esilletuomiseen. Kunnan elinkeinoelämän verkostoissa luotu kannustava näkemys mahdollistaa suuretkin hankkeet.

Punkalaitumen maisema ja rakennettu ympäristö mielletään arvokkaana vahvuutena, jonka tietoisuutta lisätään aktiivisin toimin. Vahva kulttuurihistoria, tiivis kyläympäristö, visuaalisesti rikas rakennuskanta ja avoimet viljely- ja jokilaaksomaisemat ovat kunnan houkuttelevia vetovoimatekijöitä.

Tyytyväinen kuntalainen viestii positiivista viestiä Punkalaitumesta.

KEHITTÄMISEN PAINOPISTEET

Punkalaitumen kunta jatkaa vahvaa oman kouluverkon kehittämistä ja turvaa oman lukion toiminnan kunnassa osana yhteiskoulukokonaisuutta. Terveysten huollon toimintojen paikallinen turvaaminen on olennainen osa sosiaali- ja terveyshuollon yhteistyötä. Lisäksi kunnassa kehitetään ja satsataan ennaltaehkäisevään sosiaali- ja terveystyöhön.

Aktiivisen maakunnallisen osallistumisen kautta kunta kehittää liikenneyhteyksiä elinvoiman parantamiseksi.

Kuntaorganisaation riskienhallintakykyä tulee kehittää työssä joustamisen, suunnittelun, ennakoinnin sekä henkilöstön voimavarojen turvaamisen osalta. Valmius- ja varautumissuunnittelussaan Punkalaidun päivittää tilanteensa nykyisiä yhteistoimintamalleja vastaaviksi.

PÄÄVIESTI

Punkalaidun on vahvan ja voimakkaan *kasvamisen kunta*. Punkalaitumella alkutuotannon osuus elinkeinokaudesta on maakunnan suurin. Lisäksi kasvaminen on elimellinen osa kehittyvää luontoa, josta

Punkalaidun ammentaa perusvoimansa. Punkalaidun on myös hyvä ja turvallinen kasvualusta lapsille ja nuorille.

Punkalaidun toteuttaa yhteistyötä ihmisläheisellä otteella. Sujuvalla ja osaavalla yhteistyöllä turvataan kuntalaisten elintärkeitä palvelut, joita tuotetaan kuntalaisille ihmisläheisellä otteella.

Itsenäisenä viimeiseen asti, yhteistyökykyinen ja -halukas. Punkalaitumen vahva poliittinen tahdonmuodostus nojaa omaan itsenäiseen kuntaidentiteettiin. Tästä huolimatta kunta vaalii ja tavoittelee kaksisuuntaista, reilua sekä sujuvaa yhteistyötä naapurikuntien kanssa pyrkien olemaan arvostettu kumppani. Toimiva kuntayhteistyö on perusta lakisääteisten peruspalveluiden tarjoamiselle.

VIESTINTÄSTRATEGIA

Viesti ratkaisee vain perille vietyä. Punkalaitumen viestinnän tavoitteena on kaksisuuntaisen kanssakäymisen tehostaminen laadukkaana kuntatyön varmistamiseksi ja työhyvinvoinnin parantamiseksi. Tämä tarkoittaa kaksisuuntaisen tiedonkulun mahdollistamista kunnan luottamusjohtajien sekä työntekijöiden välillä.

Kunnan johtamisessa sisäisen viestinnän toimivuudella on keskeinen rooli, koska sekä henkilöstöllä että luottamusjohtajilla tulee olla ajankohtainen ja ehjä tilannekuva.

Ulkoisessa viestinnässä kunta korostaa kuntalaisten osallistamista ja viestinsä kohdentamista asiakkaalle. Samalla kuntaa profiloidaan aiempaa voimakkaammin ulkoisen yleisön suuntaan. Ulkoisen viestinnän vahvuudeksi tunnustetaan hyvä paikallinen viestintäympäristö, aktiiviset luottamushenkilöt sekä seurattu paikallinen media.

Punkalaidun kehittää markkinoinnillista imagoaan vahvistamalla mielikuvaa mahdollisuuksien pitäjistä houkuttelevana asuinpaikkana. Kunta on määrätietoisesti ja avoimesti esillä ulkoisissa viestimissä luottamusta rakentavalla otteella. Kunta nostaa esille palvelutarjontaansa sekä markkinoi uskottavasti onnistuneen ja harkitun kaavoituksen seurauksena nykyistä ja tulevaa laadukasta tonttitarjontaa. Punkalaitumen kuntamarkkinoinnin uskottavuutta korostaa paikkakunnan omien menestystekijöiden kuten luonnon, luomun, matkailun ja aidon yhteisöllisyyden hyödyntäminen.

Punkalaitumen mahdollisuuksista keskustellaan yhä voimakkaammin myös internetissä eri sosiaalisen median yhteisöissä.

HENKILÖSTÖ

Motivoitunut henkilöstö tunnustetaan tärkeimmäksi voimavaraksi Punkalaitumen kunnassa. Henkilöstöjohtamisen tavoitteena on turvata ammattitaitoisen ja osaavan henkilöstön pysyminen ja saatavuus. Tämä edellyttää jatkuvien muutosten avointa ja hallittua johtamista, työhyvinvoinnin korostamista ja työssä jaksamisen parantamista jatkuvan työelämän kehittämisen kautta.

Onnistunut henkilöstöjohtaminen takaa ihmisläheisen ja palveluhaluisen otteen työssä, mikä on aidosti kustannustehokas voimavara pienessä kunnassa. Punkalaitumen kunta arvostaa kokenutta, eläkeikää lähestyvää henkilöstöä ja kannustaa jatkamaan työelämässä niin sanotun 55+ -ohjelman keinoin. Myös

työterveyshuollon ennakoivia palveluita hyödynnetään työssä jaksamisen kehittämiseksi. Yhteistyötä kunnan sisällä kehitetään jatkuvasti entistä joustavammaksi eri toimialojen välillä.

SIVISTYS JA KOULUTUS, NUORET JA LAPSET

Punkalaitumen kunta pitää koko kunnan tasapainoisen kehittämisen kannalta arvokkaana toimivan ja suunnitelmallisen kouluverkon säilyttämisen. Osana kouluverkon toimintoja tuotetaan aktiivista maahanmuuttajien valmistavaa opetusta sekä toimitaan joustavalla ja yhteistyötä korostavalla tavalla naapurikuntien kanssa. Kunnan oma lukio korostaa kouluverkon ehjää kokonaisuutta, ja on tärkeä koko kunnan identiteetille. Lukio-opiskelun mahdollistaminen vaikuttaa nuorten, nuorten yhteisöiden, yliopisto- ja koulukaupunkien sekä perheiden sitoutumiseen Punkalaitumen kuntaa kohtaan. Oma lukio mahdollistaa punkalaitumelaisen ehjän koulutien tarinan, mikä luo tavoitteellisuutta opiskeluun. Lisäksi lukiolla on olennainen merkitys laadukkaan aineenopetuksen turvaamiseen omalla yläasteella. Kouluverkon merkitys ammattitaitoisen opettajayhteisön resurssien riittävyyden turvaamisessa tunnustetaan. Osaamisen laajentamiseksi tarkastellaan koulukuraattorin tarpeellisuutta.

Opettamiseen sisällytetään sähköisen oppimateriaalin runsas ja tasokas käyttäminen ja hyödyntäminen. Oma hyvin verkottunut kirjastopalvelu tarjoaa laadukkaat puitteet myös tulevaisuudessa tärkeiden tiedonhallintataitojen opettamisen kehittämiseksi. Myös pelialan ja tietotyöhön liittyvät ajasta ja paikasta riippumattomien toimintojen mahdollisuudet kunnassa tulee selvittää.

Kunta kohdentaa resurssia nuorten aktiviteettien ja osallistumismahdollisuuksien kehittämiseen. Liikuntahallin korjausinvestoinnin yhteydessä luodaan puitteet myös vanhemmille nuorille suunnattuihin aktiviteetteihin ja mahdollistetaan uusien lajien harrastaminen sekä arvioidaan tilan käyttöä iltapäiväkerhotoiminnan näkökulmasta käyttöasteen maksimoimiseksi.

Nuorten huomioon ottaminen keskustan elävöittämisessä on merkittävää myös elinkeinoelämän mahdollisuuksien tarkastelussa. Nuoriso otetaan huomioon esimerkiksi vapautuvien tilojen käytön suunnittelussa. Nuorten osallistumismahdollisuuksien parantamiseksi luodaan malli, joka perustuu nuorten luokse menemiseen. Nuorten vaikuttaminen ja kuuleminen pyritään tekemään helpoksi tavoitteena sitouttaa nuoret omaan kuntaansa.

Päivähoitopalveluiden kehittämisen tavoitteena on luoda kyky tarjota palveluita asiakaskunnan tarpeiden mukaisesti. Arvostetun asuinkunnan aseman tavoittelu merkitsee päivähoitopalveluiden joustavaa järjestämistä. Päivähoidon tarjonnalla vaikutetaan siihen, että perheet näkevät kuntaan muuttamisen tavoittelemisen arvoisena. Yhteiskunnallisen kehityksen seurauksena etäisyydet ja välimatkat menettävät merkitystään, mutta naapurikunnissa pendelöivien vanhempien asumisen edellytykset ovat edelleen osin päivähoitosidonnaisia.

Päivähoidon elämänlaatua tukeva, kasvatuksellinen ja ennaltaehkäisevä rooli tulevien kouluikäisten osalta on merkittävä. Päivähoidon resursoinnissa tarkastellaan mahdollisuutta kiinnittää enemmän huomiota lasten ja perheiden hyvinvointiin sekä erityisopettajan palveluihin. Päiväkodin sekä yleensä lasten esikoulu- ja iltapäiväkerhotoiminnan tilojen kehittämistä tarkastellaan kokonaisvaltaisesti, kustannustehokkaasti, ennakoiden ja kiinteänä osana kouluverkon kehittämistä. Samalla pyritään parantamaan mahdollisuutta jakaa lapsia pienryhmiin. Lasten hoitopalveluiden kehittämisessä lisätään kolmannen sektorin kanssa tehtävää yhteistyötä tavoitteena kerhotoiminnan jatkuvuuden turvaaminen ja monipuolisten harrastusmahdollisuuksien tarjoaminen myös alakouluikäisille lapsille.

Koulut hyödyntävät toiminnassaan Punkalaitumen sijaintia keskellä kaunista ja puhdasta maaseutua (tutustumiskäynnit, maatilavierailut, oman paikkakunnan arvostaminen, luokkaretkipaketti kaupunkilaiskoululaisille, museoympäristön ja muiden paikkakunnan nähtävyyksien hyödyntäminen).

Punkalaitumen omaleimaisuus turvallisena maaseutumaisena kuntana on päivähoiton vahvuus. Ympäröivää luontoa ja alkutuotantoa hyödynnetään myös hoidon ja kasvatuksen järjestämisessä. Luottamusjohdon yhteiskunnallista tuntemusta sekä seudullista näkemystä hyödynnetään päivähoiton ja koulupalveluiden kehittämisessä.

TEKNINEN KEHITTÄMINEN

Kunnan teknisen infrastruktuurin kehittäminen toteutetaan kuntalaisten parhaaksi. Kehittämisen tavoitteena on turvallinen ja viihtyisä asuinympäristö, toimivien kunnallisten ja elinkeinopalveluiden mahdollistaminen sekä toimivat kunnallistekniset verkostot (katu-, ja vesihuoltoverkostot). Yhdyskunnan järjestelmien toimintavarmuuden turvaaminen on keskeinen teknisen kehittämisen arvo.

Tietoliikenteen parantamiseksi tarkastellaan aktiivisesti yhteistoimintamahdollisuuksia palveluja tuottavien yhtiöiden kanssa. Punkalaidun tavoittelee tilaa, jossa tietoverkkojen osalta asumisen ja elinkeinoelämän mahdollisuudet ovat rajattomat.

Asukkaiden viihtyvyyden parantamiseksi Punkalaidun arvioi kuntalaisille kohdennettujen ulkoilualueiden kehittämistä. Kunta etsii aktiivisesti mahdollisuuksia parantaa toimivia kuljetuksia haja-asutusalueilta kuntakeskukseen ja seutukeskuksiin. Liikkuvien palveluiden (mm. kiertävien kioskiperiaatteen terveyspalvelut) tuottamisen kokeiluja voidaan hyödyntää rohkealla mutta terveen kriittisellä otteella.

Kuntakonsernin vuokra-asumispalvelujen järjestämistä kehitetään laadun ja tarkoituksenmukaisen laajuuden näkökulmista. Kunnan kaavoitusta kehitetään aktiivisesti ja rohkealla, kuntaa tulevaisuuden kuntana kehittävällä otteella.

Kunnan investointipaineet tunnistaen teknisen infrastruktuurin kehittämisessä ja investointien hoitamisessa korostetaan pitkäjänteistä suunnitelmallisuutta ja kustannustehokkuutta. Investointien suunnittelussa ja toteuttamisessa otetaan huomioon oman toimialan työn vaikutus toisten työntekijöiden ja toimialojen toiminnan tehokkuuteen ja tarkoituksenmukaisuuteen.

MAAHANMUUTTO

Punkalaitumen kunta jatkaa vuosittaista turvapaikkaprosessin myötä päätöksen saaneiden sekä kiintiöpakolaisten vastaanottamista. Kunta pyrkii hankkein turvaamaan vastaanottoa ja kotouttamista edistävän maahanmuutto-osaamisen säilymisen kunnassa.

Valmistavan opetuksen roolia kehitetään osana kunnan kouluverkon kehittämistyötä. Kunnan henkilöstölle kohdennetaan maahanmuuttajien kohtaamista koskevaa koulutusta. Asumismahdollisuuksien kartoittamista ja turvaamista tehdään arkipäivän työnä osana kokonaisvaltaista maahanmuuton suunnittelua, ja maahanmuuttoon kohdennettavien toimintojen lokerointi poistetaan, jolloin maahanmuuttajille tarjottavat palvelut ovat yhä enemmän normaalia kuntalaisille kohdennettavaa palvelua.